
Václav Lamser, in memoriam

Zemřel 26. ledna 1986 – příliš brzy na to, aby se dožil obnovy a rozkvětu sociologie v Čechách a na Moravě po pádu komunistického režimu, a příliš daleko od domova, než abychom se více dozvěděli o jeho desetiletém působení na univerzitě v německém Bielefeldu, kam v roce 1977 emigroval, když před tím podepsal Chartu 77. Mládí prožil v Ujkovicích u Mladé Boleslavi, sociologii, filosofii a historii studoval na předúnorové Filosofické fakultě University Karlovy, kde v r. 1948 promoval. Stejně jako pro některé z jeho tehdejších spolužáků, kteří se podobně jako on nevešli na vlně příležitostí, jež poskytoval nový režim, byla pro něho – nestraníka a věřícího evangelíka – akademická kariéra ve 40. a 50. letech nepřístupná. Byl postupně učitelem, knihovníkem a dokumentátorem v zemědělském výzkumném ústavu. Zejména poslední z těchto zaměstnání a také externí spolupráce s tehdejším Výzkumným ústavem výstavby a architektury mu poskytl příležitost uplatnit jeho sociologické vzdělání, provádět aplikované sociální analýzy, seznamovat se s metodologickým aparátem moderní aplikované empirické sociologie a v československých podmínkách jej uplatňovat a rozvíjet. Udivoval svou pílí, pracovitostí a systematičností. V politicky „milostivé“ atmosféře poloviny 60. let přišel z venkova do Prahy, kde působil nejprve na Univerzitě 17. listopadu, získal hodnost kandidáta věd, habilitoval se a v r. 1965, ačkoliv nestraník, se v nově založeném Sociologickém ústavu ČSAV stal vedoucím oddělení metod sociologického výzkumu. Využíval podněty americké empirické sociologie, matematické sociologie, sociální ekologie, praxeologie, sociometrie. V ústavu vychoval několik mladších kolegů, vedl kurzy metod a technik sociologického výzkumu pro odborníky různých humanitních profesí, navázal kontakty se zahraničními sociology, v r. 1967 předsedal mezinárodní letní škole UNESCO o uplatnění matematických metod v sociálních vědách, jejímž hvězdným profesorským účastníkem byl P. F. Lazarsfeld. Během krátkých „milostivých“ let Pražského jara přispěl k vznikajícímu fondu původní české sociologické literatury zejména třemi knižními pracemi – *Základy sociologického výzkumu* (1966), *Komunikace a společnost* (1969), *Základy statistiky pro sociology* (1970, společně s Ladislavem Růžičkou) – a rozpracoval, ale již nestihl dokončit práci o aplikované sociologii. Dosud takový titul v české sociologické literatuře schází.

Dne 24. června 2014 by se doc. PhDr. Václav Lamser, CSc. dožil devadesáti let.

Michal Illner